

ΑΣ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ **ενδοσκοπήση**

Με απλά λόγια για τα Ιδιοπαθή Φλεγμονώδη Νοσήματα του Εντέρου (ΙΦΝΕ)

Ο οδηγός «Ας μιλήσουμε για την ενδοσκοπήση» είναι ένα εκπαιδευτικό υλικό που αναπτύχθηκε και χρηματοδοτήθηκε από την Johnson & Johnson σε συνεργασία με την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ασθενών με Νόσο του Crohn και Ελκώδη Κολίτιδα (International Federation of Crohn's & Ulcerative Colitis Associations - IFCCA).

ΑΣ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΟΣΚΟΠΗΣΗ

Σε απλή γλώσσα για τη φροντίδα των ιδιοπαθών φλεγμονωδών νοσημάτων του εντέρου (ΙΦΝΕ)

Η ενδοσκόπηση είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία για τη διάγνωση, τη διαχείριση και τη θεραπεία των ιδιοπαθών φλεγμονωδών νοσημάτων του εντέρου (ΙΦΝΕ), συμπεριλαμβανομένης της νόσου του Crohn (CD) και της ελκώδους κολίτιδας (ΕΚ).¹ Επιτρέπει στους γιατρούς να δουν το εσωτερικό του πεπτικού σας συστήματος, έτσι ώστε να μπορούν να κατανοήσουν πώς συμπεριφέρεται η νόσος (ενδοσκοπική ενεργότητα της νόσου)^{2,3} και να αποφασίσουν ποια είναι η καλύτερη θεραπεία για εσάς.⁴ Αυτό είναι σημαντικό γιατί μπορεί να υπάρχει φλεγμονή ακόμη και όταν τα συμπτώματα είναι ήπια ή μη παρατηρήσιμα.⁵

Υπάρχουν κάποιοι διαδεδομένοι μύθοι σχετικά με τη χρήση της ενδοσκόπησης στην αντιμετώπιση των ΙΦΝΕ σε μακροχρόνιο επίπεδο και ορισμένοι ιατρικοί όροι που χρησιμοποιούνται μπορεί να προκαλούν σύγχυση.⁶ Σε αυτόν τον οδηγό εξηγούνται οι βασικοί όροι* που μπορεί να συναντήσετε στη διάρκεια της εμπειρίας σας, από τη διάγνωση έως τη μακροχρόνια ύφεση.

Μπορείτε να μάθετε περισσότερα για τους όρους που είναι επισημασμένοι, κάνοντας κλικ πάνω τους και μεταβαίνοντας στο γλωσσάριο που υπάρχει στο τέλος αυτού του οδηγού.

Περιεχόμενα

1. Τι είναι η ενδοσκόπηση;	3
2. Βασικοί όροι στα ΙΦΝΕ	4
3. Η ενδοσκόπηση στα διάφορα στάδια της νόσου	5
– Διάγνωση	
– Συνεχιζόμενη διαχείριση της νόσου	
– Μακροχρόνια ύφεση	
4. Γλωσσάριο όρων	10

Αυτός ο οδηγός είναι εκπαιδευτικό υλικό. Μιλήστε με τον γιατρό σας για να λάβετε ιατρικές συμβουλές.

*Οι όροι που περιλαμβάνονται ορίστηκαν μέσω μιας έρευνας της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ασθενών με Νόσο του Crohn και Ελκώδη Κολίτιδα (IFCCA) σε ασθενείς με ΙΦΝΕ και μέσω συνεντεύξεων γιατρών/ασθενών.

01

Τι είναι η ενδοσκόπηση;

Ποιοι είναι οι διάφοροι τύποι ενδοσκόπησης που χρησιμοποιούνται στα ΙΦΝΕ;

Οι κύριοι τύποι ενδοσκόπησης στα ΙΦΝΕ είναι οι εξής:

Γαστροσκόπηση

Εξετάζει τον οισοφάγο, το στομάχι και το πρώτο τμήμα του λεπτού εντέρου (δωδεκαδάκτυλο).⁸

Κολονοσκόπηση

Εξετάζει το εσωτερικό του παχέος εντέρου (κόλον), το τελευταίο τμήμα του λεπτού εντέρου (τελικός ειλεός) και το ορθό.^{7,10}

Σιγμοειδοσκόπηση

Εξετάζει το ορθό και το κατώτερο τμήμα του παχέος εντέρου, το οποίο ονομάζεται σιγμοειδές κόλον.^{11,12,13}

Γιατί χρησιμοποιείται η ενδοσκόπηση;

Τι ελπίζουν οι γιατροί να επιτύχουν με την ενδοσκόπηση;

Η ενδοσκόπηση παίζει βασικό ρόλο στη διάγνωση, στη συνεχιζόμενη διαχείριση και στη θεραπεία των ΙΦΝΕ.¹ Επιτρέπει στους γιατρούς να αναζητήσουν ενδείξεις της νόσου μέσα στο **έντερο**¹⁰ και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ληφθεί ένα μικρό δείγμα ιστού (**βιοψία**).¹ Η βιοψία μπορεί να αποσταλεί σε ένα εργαστήριο για να επιβεβαιωθεί ο τύπος του ΙΦΝΕ που έχετε και πόσο καλά ανταποκρίνεστε στη θεραπεία.^{1,20} Οι βιοψίες είναι κατά κανόνα ανώδυνες και μπορεί να ληφθούν ακόμη και όταν το έντερο δείχνει φυσιολογικό, γιατί μερικές φορές τα σημεία **φλεγμονής** μπορούν να παρατηρηθούν μόνο κάτω από μικροσκόπιο.^{21,22,23}

Ο σκοπός της ενδοσκόπησης διαφέρει ανάλογα με το στάδιο της νόσου:

Κατά τη διάγνωση: Η ενδοσκόπηση χρησιμοποιείται για να ελεγχθεί αν έχετε ΙΦΝΕ, πού εντοπίζεται και ποια είναι η έκτασή της και, αν έχετε, τι τύπος είναι (**CD** ή **EK**).^{1,20}

Συνεχιζόμενη διαχείριση της νόσου: Η ενδοσκόπηση βοηθά στην παρακολούθηση της ενδοσκοπικής **ενεργότητας της νόσου** στα ΙΦΝΕ και καθοδηγεί τις αποφάσεις σχετικά με τη θεραπεία σας.^{4,5} Οι στόχοι της θεραπείας είναι εξατομικευμένοι και μπορεί να διαφοροποιούνται στην πάροδο του χρόνου.⁵

Μακροχρόνια ύφεση: Η ενδοσκόπηση χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση της υγείας του εντέρου σας στην πάροδο του χρόνου.²⁴ Στόχος του γιατρού σας είναι να σας βοηθήσει να επιτύχετε μακροχρόνια **ύφεση** (ενδοσκοπική επούλωση) και να αποτρέψει τις **εξάρσεις** των συμπτωμάτων ή την περαιτέρω βλάβη.^{25,26}

02

Βασικοί όροι στα ΙΦΝΕ

Μπορείτε να εξοικειωθείτε με τους γενικούς όρους των ΙΦΝΕ προτού διαβάσετε για κάθε στάδιο της νόσου. Οι παρακάτω ορισμοί εξηγούν κάποιους βασικούς όρους που θα συναντήσετε συχνά στη διάρκεια της φροντίδας σας.

Τύποι ΙΦΝΕ

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Νόσος του Crohn (CD)	Η CD σχετίζεται με χρόνια <u>φλεγμονή</u> του πεπτικού συστήματος, η οποία πλήττει κυρίως το τοίχωμα του <u>εντέρου</u> . ²⁰ Η φλεγμονή εμφανίζεται σαν μπαλώματα και μπορεί να επηρεάσει όλες τις στοιβάδες του εντερικού τοιχώματος. ¹⁸ Οι γιατροί χρησιμοποιούν θεραπείες για να μειώσουν τη φλεγμονή, να επιτύχουν <u>ύφεση</u> και να μειώσουν τον κίνδυνο επιπλοκών. ²⁵	• Νόσος του Crohn • CD • Κολίτιδα Crohn • Διατοιχωματική φλεγμονή
Ελκώδης κολίτιδα (ΕΚ)	Η ΕΚ χαρακτηρίζεται από χρόνια <u>φλεγμονή</u> της εσωτερικής στοιβάδας (<u>βλεννογόνου</u>) του παχέος εντέρου και από την ανάπτυξη <u>ελκών</u> . ^{20,27} Η ΕΚ επηρεάζει σχεδόν πάντα το ορθό και η φλεγμονή (<u>κολίτιδα</u>) μπορεί να εξαπλωθεί περαιτέρω προς τα πάνω στο παχύ έντερο. ²⁷ Οι γιατροί χρησιμοποιούν θεραπείες για να μειώσουν τη φλεγμονή, να επιτύχουν <u>ύφεση</u> και να μειώσουν τον κίνδυνο επιπλοκών. ²⁵	• ΕΚ • Ελκώδης φλεγμονή του παχέος εντέρου • Φλεγμονή του παχέος εντέρου

Κλινικές έννοιες

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Ενεργότητα της νόσου	Η ενεργότητα της νόσου δείχνει πόσο ενεργή είναι η νόσος σε μία δεδομένη χρονική στιγμή και μετρείται με βάση τη βαρύτητα των συμπτωμάτων, τους <u>φλεγμονώδεις δείκτες</u> και την <u>ενδοσκόπηση</u> . ^{28,29,30} Η ενεργότητα της νόσου που καθορίζεται στη διάρκεια της ενδοσκόπησης είναι γνωστή ως ενδοσκοπική ενεργότητα της νόσου. ²⁸	• Βαρύτητα της νόσου • Κατάσταση της νόσου
Έξαρση	Έξαρση παρατηρείται όταν η νόσος γίνεται ξανά ενεργή μετά από μια περίοδο <u>ύφεσης</u> . ¹³ Η <u>φλεγμονή</u> στο <u>πεπτικό σύστημα</u> αυξάνεται, εμφανίζονται συμπτώματα και υπάρχει μεγαλύτερος κίνδυνος επιπλοκών. ^{5,13,26}	• Επιδείνωση • Υποτροπή • Ενεργή νόσος
Ύφεση	Ύφεση παρατηρείται όταν η νόσος είναι ανενεργή, το οποίο σημαίνει ότι τα συμπτώματα απουσιάζουν ή είναι σημαντικά μειωμένα. ¹³ Υπάρχουν διάφοροι τύποι, όπως <u>συμπτωματική ύφεση</u> , <u>ύφεση βιοδεικτών</u> , <u>ενδοσκοπική ύφεση</u> , <u>ιστολογική ύφεση</u> και <u>διατοιχωματική ύφεση</u> . ^{5,22}	• Περίοδος άνευ συμπτωμάτων • Σταθερή φάση • Ανενεργή φάση

03

Η ενδοσκόπηση στα διάφορα στάδια της νόσου

3.1 Διάγνωση

Τι πρέπει να περιμένετε

Σε αυτήν την ενότητα παρουσιάζεται η τυπική εμπειρία των ασθενών και εισάγεται η ορολογία που πρέπει να γνωρίζετε, καθώς και πρακτικές συμβουλές για κάθε στάδιο, από τη διάγνωση έως τη συνεχιζόμενη διαχείριση και τη μακροχρόνια ύφεση.

Το να υποβληθείτε σε **ενδοσκόπηση** για πρώτη φορά μπορεί να φαίνεται τρομακτικό, αλλά αν κατανοήσετε τη διαδικασία και τους όρους που θα συναντήσετε μπορεί να αισθανθείτε μεγαλύτερη σιγουριά και να είστε περισσότερο προετοιμασμένοι.⁶

Κατά τη διάγνωση, ο γιατρός σας θα χρησιμοποιήσει έναν συνδυασμό εξετάσεων και διαδικασιών για να καθορίσει αν έχετε ΙΦΝΕ και, αν έχετε, ποιον τύπο.²⁰ Η ενδοσκόπηση είναι ένα βασικό εργαλείο, που του επιτρέπει να δει απευθείας μέσα στο **πεπτικό σας σύστημα** και να λάβει **βιοψίες** που θα βοηθήσουν στη διάγνωση.^{1,2}

Τι ελέγχει ο γιατρός σας

Ο γιατρός σας θα αναζητήσει ενδείξεις **φλεγμονής** και βλάβης (**αλλοιώσεις**) που σχετίζονται με ΙΦΝΕ.^{1,28} Ο τύπος αυτών των αλλοιώσεων θα τον βοηθήσει να αποφασίσει αν έχετε **CD** ή **EK**.^{1,28,31}

Βασικοί όροι

Προετοιμασία για την ενδοσκόπηση

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Προετοιμασία του εντέρου	Η προετοιμασία του εντέρου είναι η διαδικασία καθαρισμού του παχέος εντέρου από τα κόπρανα, πριν από την ενδοσκόπηση . ^{7,9} Συνήθως, οι ασθενείς πίνουν ένα καθαρτικό και ακολουθούν διατροφικούς περιορισμούς προκειμένου να αδειάσει το παχύ έντερο και να διασφαλιστεί η καλή ορατότητα της εσωτερικής στοιβάδας (βλεννογόνου) του εντέρου. ^{7,32} Η προετοιμασία του εντέρου μπορεί να είναι δυσάρεστη, αλλά είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι γιατροί μπορούν να διαγνώσουν ορθά και να παρακολουθήσουν τα ΙΦΝΕ. ^{6,7,9}	• Προετοιμασία εντέρου • Καθαρισμός του εντέρου • Προετοιμασία για την ενδοσκόπηση
Καταστολή	Η καταστολή μπορεί να βοηθήσει τους ασθενείς να αισθανθούν ήρεμα και άνετα στη διάρκεια της ενδοσκόπησης . ³³ Υπάρχουν διάφοροι τύποι καταστολής και η εμπειρία μπορεί να ποικίλλει: • Συνήθως χρησιμοποιείται καταστολή με διατήρηση της συνείδησης, η οποία βοηθά τους ασθενείς να είναι χαλαροί και μειώνει την ενόχληση ενώ παραμένουν ξύπνιοι.^{33,34} • Η βαθιά καταστολή σημαίνει ότι ο ασθενής είναι εντελώς κοιμισμένος στη διάρκεια της διαδικασίας και δεν αντιλαμβάνεται όσα συμβαίνουν.^{33,34} Μετά την καταστολή, οι ασθενείς μπορεί να αισθάνονται υπνηλία ή να εμφανίσουν απώλεια μνήμης. ⁹ Για τον λόγο αυτό, είναι καλύτερα τα αποτελέσματα να συζητηθούν όταν θα έχουν περάσει οι επιδράσεις της καταστολής. ⁶	• Προκαταρκτική ενδοσκοπική φαρμακευτική αγωγή • Παρακολουθούμενη αναισθησιολογική υποστήριξη • Καταστολή στη διάρκεια διαδικασίας • Αναισθησιολογική υποστήριξη (μέθη/καταστολή)

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Αλλοιώσεις	Περιοχές ιστού που έχουν αλλοιωθεί ή υποστεί ζημιά λόγω τραυματισμού, λοίμωξης, φλεγμονής ή νόσου. ¹³ Οι συνήθεις αλλοιώσεις στα ΙΦΝΕ περιλαμβάνουν διαβρώσεις, έλκη, πολύποδες, στενώσεις και συρίγγια . ^{13,20,35} Στη διάρκεια της ενδοσκόπησης , οι αλλοιώσεις είναι ορατές ενδείξεις ενεργότητας της νόσου και βοηθούν να γίνει διάκριση ανάμεσα στη CD και την EK . ²⁸	- Βλάβη - Παθολογικό εύρημα - Περιοχή με βλάβη
Φλεγμονή	Η φλεγμονή στο πλαίσιο των ΙΦΝΕ συμβαίνει όταν το ανοσοποιητικό σύστημα του σώματος επιτίθεται στο πεπτικό σύστημα , προκαλώντας διόγκωση (οίδημα), ερυθρότητα της εσωτερικής στοιβάδας (ερύθημα) και απώλεια της φυσιολογικής αγγείωσης. ^{3,10,13,36} Η βλάβη αυτή μπορεί να είναι ορατή κατά την ενδοσκόπηση και μπορεί να υπάρχει με ή χωρίς εμφάνιση συμπτωμάτων στον ασθενή. ^{3,10,28}	- Ανοσοεπαγόμενη βλάβη - Φλεγμονώδης δραστηριότητα

Ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε στον γιατρό σας

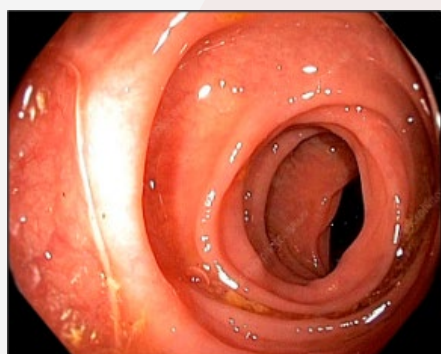
Είναι σημαντικό να κατανοήσετε γιατί γίνεται μια ενδοσκόπηση και τι σημαίνουν τα αποτελέσματα. Θα μπορούσατε να ρωτήσετε τα εξής:

- Γιατί συνιστάτε αυτήν τη διαδικασία;
- Ποια τμήματα του πεπτικού μου συστήματος θα εξεταστούν;
- Τι πρέπει να περιμένω στη διάρκεια της προετοιμασίας και της ανάνηψης;
- Θα χρειαστώ καταστολή και γιατί;
- Πόση ώρα θα διαρκέσει η διαδικασία;
- Πότε και πώς θα λάβω τα αποτελέσματα;
- Τι θα ακολουθήσει μετά αν διαγνωστεί ότι έχω ΙΦΝΕ;

Κατανόηση των αποτελεσμάτων

Μετά την **ενδοσκόπηση**, ο γιατρός σας θα συζητήσει μαζί σας τα ευρήματα. Τα συνήθη ευρήματα είναι **φλεγμονή** και **αλλοιώσεις** λόγω των ΙΦΝΕ.^{1,28} Η φύση αυτών των ευρημάτων βοηθά στον καθορισμό της διάγνωσης και του σχεδίου θεραπείας.²⁵ **Οι παρακάτω εικόνες είναι παραδείγματα του πώς μπορεί να εμφανίζονται η **CD** και η **EK** κατά την ενδοσκόπηση, σε σύγκριση με ένα υγιές έντερο.** Ο γιατρός σας μπορεί να σας δείξει παρόμοιες εικόνες όταν σας εξηγήει τα αποτελέσματα. Οι εξηγήσεις σε απλή γλώσσα ή οι γραπτές περιλήψεις μπορεί να είναι χρήσιμες για να τις δείτε ξανά στο σπίτι.

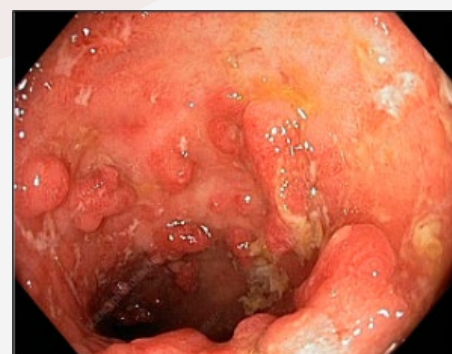
Οπτικά βοηθήματα

Ενδοσκοπική εικόνα ενός υγιούς παχέος εντέρου

Ενδοσκοπική εικόνα ενός παχέος εντέρου με **CD**, στην οποία φαίνονται οι φλεγμονώδεις πολύποδες (κόκκινες διογκώσεις) και η εξέλκωση (λευκές περιοχές).

Ενδοσκοπική εικόνα της ελκώδους κολίτιδας, στην οποία φαίνονται η φλεγμονή και η εξέλκωση.

Η άδεια για τις φωτογραφίες λήφθηκε από τη Science Photo Library

3.2

Συνεχιζόμενη διαχείριση της νόσου

Τι πρέπει να περιμένετε

Μετά τη διάγνωση με ΙΦΝΕ, η προσοχή μετατοπίζεται στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων και την παρακολούθηση.³⁷ Σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να κατανοήσετε τη συμπεριφορά της νόσου, τι σημαίνουν τα συμπτώματα και πώς μπορεί η **ενδοσκόπηση** να καθοδηγήσει τη θεραπεία.^{26,37,38}

Τα συμπτώματα της νόσου ποικίλλουν στην πάροδο του χρόνου, με περιόδους **έξαρσης** και **ύφεσης**.^{13,29} Ο γιατρός σας θα χρησιμοποιήσει κλινικές εκτιμήσεις, ενδοσκόπηση και εργαστηριακές εξετάσεις για να παρακολουθήσει την **ενεργότητα της νόσου** και να προσαρμόσει το σχέδιο θεραπείας ανάλογα με τις ανάγκες.³⁸ Η προσαρμογή της θεραπείας στην πάροδο του χρόνου είναι φυσιολογικό μέρος της διαχείρισης των ΙΦΝΕ και βοηθά να κρατηθεί η νόσος υπό έλεγχο.²⁶

Τι ελέγχει ο γιατρός σας

Κοιτάζει για αλλαγές στα σημεία **φλεγμονής** και βλάβης (**αλλοιώσεις**) ως ανταπόκριση στη θεραπεία και για πρώιμες ενδείξεις πιο μακροχρόνιας **ύφεσης**.^{3,26}

Βασικοί όροι

Βραχυπρόθεσμοι και ενδιάμεσοι κλινικοί στόχοι

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Συμπτωματική ανταπόκριση	Η συμπτωματική ανταπόκριση είναι μια αρχική βελτίωση στα συμπτώματα της νόσου μετά την έναρξη της θεραπείας. ^{26,29} Είναι συχνά η πρώτη ένδειξη ανακούφισης, όταν τα πλέον ενοχλητικά συμπτώματα, όπως ο πόνος στην κοιλιά ή οι συχνές επισκέψεις στην τουαλέτα, αρχίζουν να υποχωρούν. ^{20,25,27,29} Δίνει στους γιατρούς κάποια ιδέα για το πόσο καλά μπορεί να λειτουργήσει η θεραπεία μακροπρόθεσμα. ^{26,29}	• Κλινική ανταπόκριση • Μερική ύφεση • Συμπτωματική βελτίωση • Θετική ανταπόκριση στη θεραπεία
Συμπτωματική ύφεση	Η συμπτωματική ύφεση περιγράφει την απουσία εμφανών συμπτωμάτων. ³⁹ Παρόλο που αυτό δείχνει καλή ανταπόκριση στη θεραπεία, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η νόσος έχει ελεγχθεί πλήρως, καθώς μπορεί να παραμένει ενεργή ή να υπάρχουν άλλα, πιο ήπια συμπτώματα.	• Κλινική ύφεση • Κατάσταση άνευ συμπτωμάτων
Ύφεση βιοδεικτών	Ύφεση βιοδεικτών υπάρχει όταν οι φλεγμονώδεις βιοδείκτες που σχετίζονται με τα ΙΦΝΕ επιστρέφουν σε φυσιολογικά επίπεδα, υποδηλώνοντας την απουσία φλεγμονώδους δραστηριότητας στο έντερο. ⁵	• Βιοχημική ύφεση • Εξομάλυνση βιοδεικτών • Εξομάλυνση φλεγμονωδών δεικτών

Ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε στον γιατρό σας

Για να συμμετέχετε στη συνεχιζόμενη φροντίδα, θα μπορούσατε να κάνετε τις εξής ερωτήσεις:

- Πώς παρακολουθείται η ενεργότητα της νόσου μου;
- Τι σημαίνουν τα αποτελέσματα για τα συμπτώματά μου;
- Πώς θα προσαρμοστεί η θεραπεία μου εάν αλλάξουν τα συμπτώματά μου ή βάσει των αποτελεσμάτων της ενδοσκόπησης;
- Τι πρέπει να κάνω αν εμφανίσω έξαρση των συμπτωμάτων ή νέα συμπτώματα;
- Υπάρχουν κάποιες αλλαγές στον τρόπο ζωής ή τρόποι ενημέρωσης που θα μπορούσαν να με βοηθήσουν να αντιμετωπίσω τα συμπτώματά μου;

Κατανόηση των αποτελεσμάτων

Η ενδοσκόπηση και άλλες εξετάσεις (όπως οι **φλεγμονώδεις βιοδείκτες**) βοηθούν στην παρακολούθηση της ενεργότητας της νόσου και καθοδηγούν τις αποφάσεις για τη συνεχιζόμενη θεραπεία.²⁶ Ο γιατρός σας μπορεί να αναφερθεί σε κλινικούς στόχους ή σε **ενδοσκοπικές βαθμολογίες** κατά τη συζήτηση για τα αποτελέσματά σας.^{10,28} Οι περιλήψεις σε απλή γλώσσα ή τα οπτικά βοηθήματα μπορούν να σας βοηθήσουν να κατανοήσετε καλύτερα τα αποτελέσματα.⁶ Η διαχείριση της νόσου είναι μια συνεχιζόμενη διαδικασία και η τακτική επικοινωνία με τον γιατρό σας μπορεί να σας βοηθήσει να αισθανθείτε ότι λαμβάνετε στήριξη.^{40,41}

3.3

Μακροχρόνια ύφεση

Τι πρέπει να περιμένετε

Πέρα από τη διάγνωση και τη συνεχιζόμενη παρακολούθηση της νόσου, η φροντίδα των ΙΦΝΕ επικεντρώνεται στη μακροχρόνια ύφεση (δηλαδή στην επούλωση του εντέρου) και στη διατήρηση συμπτωματικής ύφεσης.^{5,26,39} Η ενδοσκοπική ύφεση, δηλαδή η ορατή επούλωση του εντέρου που φαίνεται κατά την ενδοσκόπηση,^{24,42} αποτελεί βασικό στόχο, καθώς συνδέεται με καλύτερη ποιότητα ζωής και μειωμένο κίνδυνο επιπλοκών.³

Η μακροχρόνια διαχείριση της νόσου δεν αφορά μόνο τον έλεγχο των συμπτωμάτων.⁵ Ο γιατρός σας θα χρησιμοποιεί την ενδοσκόπηση και άλλες εξετάσεις για να παρακολουθεί την υγεία του πεπτικού σας συστήματος στην πάροδο του χρόνου, στοχεύοντας στη διατηρούμενη ύφεση και στην πρόληψη των εξάρσεων.^{24,25}

Τι ελέγχει ο γιατρός σας

Ακόμη και χωρίς καθόλου συμπτώματα, ο γιατρός σας θα ελέγχει για ενδείξεις ότι η φλεγμονή είναι υπό έλεγχο, ότι η βλάβη (αλλοιώσεις) βελτιώνεται και ότι το έντερο επουλώνεται.^{1,20}

Βασικοί όροι

Μακροπρόθεσμοι κλινικοί στόχοι

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Ενδοσκοπική ανταπόκριση	Ενδοσκοπική ανταπόκριση υπάρχει όταν η <u>φλεγμονή</u> ή οι <u>αλλοιώσεις</u> που παρατηρούνται στη διάρκεια της ενδοσκόπησης έχουν βελτιωθεί, χωρίς απαραίτητα να έχει επιτευχθεί ο τελικός στόχος της πλήρους <u>ενδοσκοπικής ύφεσης</u> . ²⁴ Δείχνει ότι η θεραπεία λειτουργεί πέρα από την απλή μείωση των συμπτωμάτων. ²⁴	- Μερική επούλωση του βλεννογόνου - Ενδοσκοπική βελτίωση - Ορατή ανταπόκριση του βλεννογόνου
Ενδοσκοπική ύφεση	Ενδοσκοπική ύφεση είναι η επούλωση της εσωτερικής στοιβάδας (<u>βλεννογόνου</u>) του <u>εντέρου</u> . ^{24,42} Κατά τη διάρκεια της <u>ενδοσκόπησης</u> , ο γιατρός δεν βλέπει <u>φλεγμονή</u> ή <u>αλλοιώσεις</u> . ^{1,20} Είναι ένας σημαντικός μακροπρόθεσμος στόχος της θεραπείας, γιατί συνδέεται με <u>συμπτωματική ύφεση</u> , μειωμένο κίνδυνο επιπλοκών και καλύτερη ποιότητα ζωής. ^{3,5,39}	- Ενδοσκοπική επούλωση - Επούλωση του βλεννογόνου - Ορατή επούλωση του βλεννογόνου
Βελτίωση της ποιότητας ζωής	Η βελτίωση της ποιότητας ζωής αναφέρεται στη βελτίωση της σχετιζόμενης με την υγεία ποιότητας ζωής (Health-Related Quality of Life - HRQoL) ενός ασθενούς με ΙΦΝΕ, έτσι ώστε να μπορεί να ζει καλά και να λειτουργεί καθημερινά, παρά το γεγονός ότι έχει μια χρόνια πάθηση. ^{5,26,43} Αυτό περιλαμβάνει αποκατάσταση της σωματικής, ψυχολογικής, κοινωνικής και λειτουργικής ευεξίας, με αποτέλεσμα να υπάρχει ελάχιστος αντίκτυπος στην καθημερινή ζωή. ^{26,43}	- Αποκατάσταση της ποιότητας ζωής - Ανάκτηση της ποιότητας ζωής - Εξομάλυνση της HRQoL

Ορθοκολικός καρκίνος

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Επαγρύπνηση για ορθοκολικό καρκίνο	Η επαγρύπνηση για <u>ορθοκολικό καρκίνο</u> αναφέρεται στις τακτικές <u>ενδοσκοπήσεις</u> με σκοπό την ανίχνευση προκαρκινικών αλλοιώσεων ή πρώιμου καρκίνου. ⁴ Οι ασθενείς με μακροχρόνια ΙΦΝΕ έχουν υψηλότερο κίνδυνο να αναπτύξουν ορθοκολικό καρκίνο και η επαγρύπνηση επιτρέπει την έγκαιρη αντιμετώπιση. ^{4,44}	- Προληπτικός έλεγχος για ορθοκολικό καρκίνο - Επαγρύπνηση για δυσπλασία του παχέος εντέρου - Σχετιζόμενη με ΙΦΝΕ παρακολούθηση για καρκίνο

Ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε στον γιατρό σας

Είναι σημαντικό να έχετε ανοιχτή επικοινωνία με τον γιατρό σας για το μακροχρόνιο σχέδιο θεραπείας σας. Θα μπορούσατε να ρωτήσετε τα εξής:

- Τι σημαίνει η ενδοσκοπική ύφεση για τη θεραπεία μου και τη μελλοντική μου υγεία;
- Πώς θα παρακολουθείται η εξέλιξή μου;
- Ποιοι είναι οι μακροπρόθεσμοι στόχοι και πώς τους μετράμε;
- Πόσο συχνά θα χρειαστούν ενδοσκοπήσεις παρακολούθησης;
- Τι μπορώ να κάνω για να υποστηρίξω τη μακροχρόνια ύφεση και να μειώσω τον κίνδυνο επιπλοκών;

Κατανόηση των αποτελεσμάτων

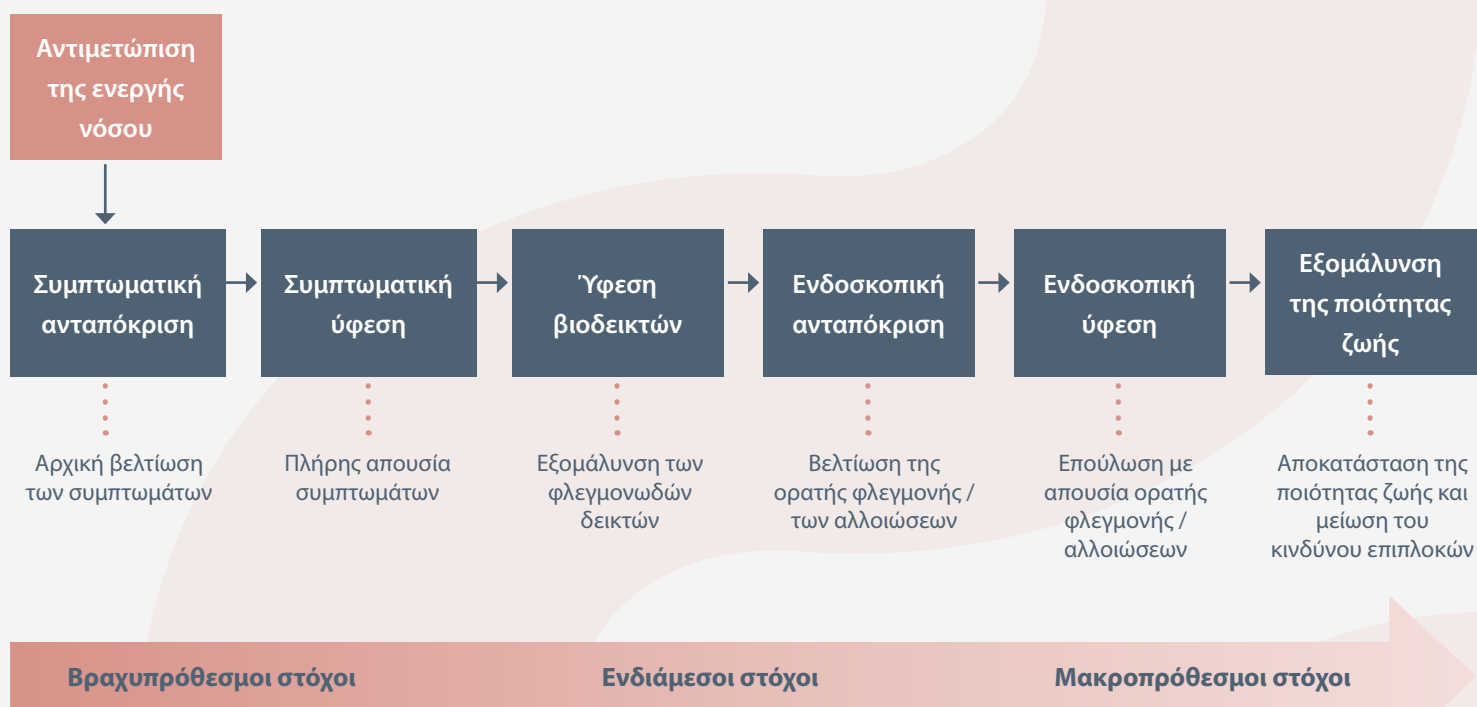
Η ενδοσκοπική ύφεση είναι μια ένδειξη ότι η θεραπεία λειτουργεί καλά και ότι το έντερο παρουσιάζει βελτίωση.³ Ο γιατρός σας μπορεί να αναφερθεί σε διάφορους τύπους **ύφεσης** και κλινικούς στόχους όταν εξηγεί τα αποτελέσματά σας.^{5,26}

Το παρακάτω οπτικό βοήθημα δείχνει τους διάφορους κλινικούς στόχους που σχετίζονται με τα ΙΦΝΕ και πώς μπορεί να εξελιχθούν στην πάροδο του χρόνου.

Οι περιλήψεις σε απλή γλώσσα ή τα οπτικά βοηθήματα μπορούν να σας βοηθήσουν να κατανοήσετε καλύτερα τα αποτελέσματα.

Η μακροχρόνια ύφεση είναι ένα ταξίδι. Η τακτική παρακολούθηση, η ανοιχτή επικοινωνία και η κατανόηση των αποτελεσμάτων σας θα σας βοηθήσουν να παρακολουθήσετε την πορεία σας και να διατηρήσετε την υγεία και την ευεξία σας.^{26,40,41}

Οπτικό βοήθημα⁴⁵

Γλωσσάριο όρων

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Πρωκτός	Ο πρωκτός είναι το άνοιγμα στο τέλος του πεπτικού συστήματος , από το οποίο τα κόπρανα αποβάλλονται από το σώμα. ^{14, 19} Στα ΙΦΝΕ, η περιοχή αυτή μπορεί μερικές φορές να πλήττεται, ιδίως στη CD , και μπορεί να προκαλεί συμπτώματα όπως πόνο ή αιμορραγία και επιπλοκές όπως περιπρωκτικά συρίγγια . ^{41, 46}	• Πρωκτικό άνοιγμα • Άνοιγμα του πρωκτού
Βιοψία	Η βιοψία είναι ένα μικρό δείγμα ιστού το οποίο αφαιρείται από το σώμα για να εξεταστεί, συνήθως κάτω από μικροσκόπιο. ¹³ Λαμβάνεται στη διάρκεια μιας ενδοσκόπησης για να βοηθήσει στη διάγνωση και στη διάκριση μεταξύ ΕΚ και CD . ^{13, 20} Οι βιοψίες μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την έγκαιρη ανίχνευση προκαρκινικών αλλοιώσεων, επιτρέποντας την έγκαιρη αντιμετώπιση του ορθοκολικού καρκίνου . ^{4, 20, 44}	• Δείγμα ιστού • Συλλογή δείγματος • Ιστολογική δειγματοληψία
Έντερο	Το έντερο χωρίζεται σε λεπτό και παχύ έντερο. ^{13, 16} Απορροφά θρεπτικές ουσίες και νερό και απομακρύνει τα κόπρανα από το σώμα. ^{13, 16} Η ΕΚ πλήττει το παχύ έντερο (κόλον και ορθό), ¹³ ενώ η CD μπορεί να πλήξει τόσο το λεπτό (ιδίως τον τελικό ειλεό) όσο και το παχύ έντερο. ¹³	• Έντερα
Κολίτιδα	Η κολίτιδα είναι μια φλεγμονή του παχέος εντέρου , ιδίως της εσωτερικής στοιβάδας (βλεννογόνου). ^{13, 20, 23, 37} Η κολίτιδα δεν είναι μία μόνο νόσος, αλλά πρόκειται για έναν όρο που περιλαμβάνει αρκετές παθήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ΕΚ και της CD . ⁴⁷	• Φλεγμονή στο κόλον • Φλεγμονή του παχέος εντέρου • Φλεγμονή του κατώτερου γαστρεντερικού
Κόλον	Το κόλον είναι το μακρύτερο τμήμα του παχέος εντέρου. ^{13, 17} Απορροφά νερό και θρεπτικές ουσίες από την τροφή για τον σχηματισμό των κοπράνων. ¹³ Είναι συνήθως η κύρια περιοχή στην οποία εκδηλώνονται τα ΙΦΝΕ. ²⁰ Η ΕΚ πλήττει το κόλον και το ορθό και η CD πλήττει το κόλον και άλλα τμήματα του πεπτικού συστήματος . ^{13, 36}	• Παχύ έντερο • Κατώτερο γαστρεντερικό σύστημα
Κολονοσκόπηση	Η κολονοσκόπηση είναι μια ενδοσκόπηση που εξετάζει το εσωτερικό στο κόλον , στον τελικό ειλεό και στο ορθό . ^{7, 13} Χρησιμοποιείται για τη διάγνωση των ΙΦΝΕ, ²⁸ για τη διάκριση μεταξύ CD και ΕΚ , ^{20, 28} για την παρακολούθηση της ενδοσκοπικής ενεργότητας της νόσου και της επούλωσης, καθώς και για προληπτικό έλεγχο για ενδείξεις ορθοκολικού καρκίνου . ^{4, 20}	• Ενδοσκόπηση στο κόλον • Ενδοσκόπηση του παχέος εντέρου • Ενδοσκόπηση του κατώτερου γαστρεντερικού • Εύκαμπτη κολονοσκόπηση • Είλεοκολονοσκόπηση
Ορθοκολικός καρκίνος	Ο ορθοκολικός καρκίνος είναι ένας καρκίνος που αναπτύσσεται στο παχύ έντερο (κόλον και ορθό). ⁴⁴ Η χρόνια φλεγμονή που σχετίζεται με τα ΙΦΝΕ αυξάνει τον κίνδυνο για ορθοκολικό καρκίνο. ²⁰ Οι τακτικές ενδοσκοπήσεις και βιοψίες βοηθούν τους γιατρούς να παρακολουθούν το έντερο στην πάροδο του χρόνου. ^{1, 20} Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια τεχνική που ονομάζεται χρωμοενδοσκόπηση. Η τεχνική αυτή περιλαμβάνει τον ψεκασμό χρωστικών στην εσωτερική στοιβάδα του εντέρου κατά τη διάρκεια μιας ενδοσκόπησης ή τη χρήση ενισχυμένης ψηφιακής απεικόνισης, κάτι που βοηθά τους γιατρούς να εντοπίσουν πολύποδες ή πρώιμες αλλαγές στα κύτταρα, όπως ενδείξεις προκαρκινικών αλλοιώσεων ή καρκίνου αρχικού σταδίου. ^{1, 13, 48}	• Καρκίνος του εντέρου • Καρκίνος στο κόλον • Καρκίνος του ορθού • CRC

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Ενδοσκοπικές βαθμολογίες	Οι ενδοσκοπικές βαθμολογίες είναι τυποποιημένα μέτρα που χρησιμοποιούνται για να εκτιμηθεί η ενδοσκοπική ενεργότητα της νόσου που παρατηρείται στη διάρκεια της ενδοσκόπησης . ¹⁰ Βοηθούν στην παρακολούθηση, καθοδηγούν τις θεραπευτικές αποφάσεις και συμβάλλουν στην πρόβλεψη της πρόγνωσης. ^{10,49}	- Ενδοσκοπικός δείκτης - Ενδοσκοπική ταξινόμηση
Ενδοσκόπηση	Ο όρος ενδοσκόπηση είναι ένας γενικός όρος που περιγράφει ιατρικές διαδικασίες στις οποίες χρησιμοποιείται ένας λεπτός, εύκαμπτος σωλήνας με κάμερα και φως (που ονομάζεται ενδοσκόπιο) για να εξεταστεί το εσωτερικό του πεπτικού συστήματος.² Οι κύριοι τύποι ενδοσκόπησης στα ΙΦΝΕ είναι οι εξής: Κολονοσκόπηση – εξετάζει το κόλον, τον τελικό ειλέο και το ορθό.^{7,13} Σιγμοειδοσκόπηση – εξετάζει το ορθό και το κατώτερο τμήμα από το κόλον, που ονομάζεται σιγμοειδές κόλον.^{11,13} Γαστροσκόπηση – εξετάζει το ανώτερο πεπτικό σύστημα (οισοφάγο και στομάχι) και το πρώτο τμήμα του λεπτού εντέρου (δωδεκαδάκτυλο).^{8,13} Η ενδοσκόπηση παίζει βασικό ρόλο στη διάγνωση, τη συνεχιζόμενη διαχείριση και τη θεραπεία των ΙΦΝΕ.¹ Επιτρέπει στους γιατρούς να αναζητήσουν ενδείξεις νόσου στο εσωτερικό του εντέρου και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη λήψη βιοψιών που βοηθούν στη διάγνωση και στον έλεγχο της ανταπόκρισης στη θεραπεία.^{1,10,21}	- Ενδοσκοπική διαδικασία - Ενδοσκοπική εξέταση - Εξέταση με εσωτερική κάμερα - Ενδοσκόπηση του γαστρεντερικού - Εύκαμπτη ενδοσκόπηση - Οπτικός έλεγχος
Διαβρώσεις	Οι διαβρώσεις είναι ένας τύπος αλλοίωσης που παρατηρείται στα ΙΦΝΕ, κατά την οποία παρατηρούνται μικρές, ρηχές ρήξεις (σχισίματα) στην εσωτερική στοιβάδα (βλεννογόνο) του πεπτικού συστήματος, λόγω βλάβης που προκαλείται από ενεργό φλεγμονή . ^{13,20}	- Επιφανειακή διάβρωση - Βλάβη επιφανειακού βλεννογόνου - Ρήξη βλεννογόνου
Συρίγγιο	Το συρίγγιο είναι μια παθολογική σύνδεση που μοιάζει με σήραγγα και η οποία σχηματίζεται ανάμεσα σε δύο τμήματα του σώματος. ¹³ Στα ΙΦΝΕ, αυτό συμβαίνει όταν η χρόνια φλεγμονή τρυπά το τοίχωμα του εντέρου. ³⁶ Τα συρίγγια είναι πιο συχνά στη CD και τα περιπρωκτικά συρίγγια, τα οποία σχηματίζονται γύρω από τον πρωκτό , είναι ο συχνότερος τύπος. ³⁶	- Συριγγώδης οδός - Παθολογική διόδος - Σύνδεση παρόμοια με σήραγγα - Παθολογική επικοινωνία
Πεπτικό σύστημα	Το πεπτικό σύστημα είναι μια σειρά οργάνων από το στόμα έως τον πρωκτό , υπεύθυνα για τη διάσπαση της τροφής, την απορρόφηση θρεπτικών ουσιών και νερού και τον σχηματισμό κοπράνων. ¹⁴ Περιλαμβάνει το στόμα, τον οισοφάγο , το στομάχι, το έντερο (λεπτό και παχύ) και τον πρωκτό. ¹⁴	- Γαστρεντερικό σύστημα - Πεπτική οδός - Διατροφικό κανάλι
Γαστροσκόπηση	Η γαστροσκόπηση είναι μια ενδοσκόπηση που εξετάζει το ανώτερο πεπτικό σύστημα , συμπεριλαμβανομένου του οισοφάγου , του στομάχου και του πρώτου τμήματος του λεπτού εντέρου (δωδεκαδάκτυλο). ⁸ Χρησιμοποιείται για τη διάγνωση της CD στο ανώτερο πεπτικό σύστημα, ^{10,13} την παρακολούθηση της ενεργότητας της νόσου και την εύρεση της αιτίας συμπτωμάτων όπως η δυσκολία στην κατάποση. ^{1,8}	- Ενδοσκόπηση ανώτερου γαστρεντερικού - γαστροσκόπηση-ενδοσκόπηση ανώτερου πεπτικού (OGD) - Ενδοσκόπηση ανώτερου GI
Ιστολογική ύφεση	Ιστολογική ύφεση υπάρχει όταν οι βιοψίες δεν δείχνουν φλεγμονή κάτω από το μικροσκόπιο. ^{22,23} Εξετάζονται οι αλλαγές σε κυτταρικό επίπεδο, όπως η απουσία φλεγμονωδών ανοσοκυττάρων και οι ενδείξεις κυτταρικής επιδιόρθωσης. ^{22,23} Είναι γνωστό ότι είναι σημαντική στην EK αλλά ο ρόλος της στη CD είναι λιγότερο σαφής. ^{22,23}	- Ιστολογική επούλωση - Μικροσκοπική επούλωση - Επούλωση σε κυτταρικό επίπεδο
Φλεγμονώδεις δείκτες	Οι φλεγμονώδεις δείκτες είναι βιοδείκτες που μετριοούνται στο αίμα, στα κόπρανα ή σε άλλα υγρά του σώματος και αντικατοπτρίζουν τον βαθμό φλεγμονής στο σώμα. ^{26,37} Παράγονται ως ανταπόκριση σε τραυματισμό, λοίμωξη ή χρόνιες φλεγμονώδεις καταστάσεις. ^{37,50}	- Φλεγμονώδεις βιοδείκτες - Δείκτες φλεγμονής - Τεστ φλεγμονής

Ιατρικός όρος	Ορισμός	Εναλλακτικοί όροι
Βλεννογόνος	Ο βλεννογόνος είναι η πλέον εσωτερική στοιβάδα (επικάλυψη) του εντερικού τοιχώματος. ³² Εκκρίνει βλέννα και πρωτεΐνες, προστατεύοντας από τις λοιμώξεις και τις μηχανικές βλάβες. ³² Στα ΙΦΝΕ, ο βλεννογονικός φραγμός έχει υποστεί βλάβη, επιτρέποντας στα βακτήρια του πεπτικού συστήματος να προκαλέσουν μια χρόνια ανοσολογική απόκριση, που οδηγεί σε φλεγμονή και αλλοιώσεις . ^{20,32}	- Βλεννογονική επικάλυψη - Εντερικός βλεννογόνος - Βλεννογόνος μεμβράνη - Επικάλυψη του πεπτικού συστήματος
Ευθρυπτότητα βλεννογόνου	Ευθρυπτότητα βλεννογόνου υπάρχει όταν η εσωτερική στοιβάδα (βλεννογόνος) του εντέρου γίνεται ευάλωτη και σχίζεται εύκολα, οδηγώντας σε αυτόματη αιμορραγία. ⁵¹ Αποτελεί ένδειξη ενεργού φλεγμονής και υποδηλώνει ότι το εντερικό τοίχωμα έχει εξασθενήσει και είναι επιρρεπές σε βλάβες. ⁵¹	- Ευάλωτος βλεννογόνος - Ευάλωτη επικάλυψη του εντέρου
Οισοφάγος	Ο οισοφάγος είναι ο σωλήνας που συνδέει τον λαιμό με το στομάχι. ¹⁴ Μεταφέρει την τροφή και τα υγρά από το στόμα στο στομάχι. ¹⁴ Η οισοφαγική νόσος του Crohn είναι μια σπάνια βαριά μορφή CD , που περιλαμβάνει συμπτώματα όπως παλινδρόμηση και δυσκολία στην κατάποση. ⁵²	- Ανώτερος πεπτικός σωλήνας - Σωλήνας τροφής - Ανώτερο γαστρεντερικό σύστημα
Πολύποδας	Ο πολύποδας είναι μια παθολογική μάζα που προβάλλει από την εσωτερική στοιβάδα (βλεννογόνο) του εντέρου. ¹³ Υπάρχουν δύο κύριοι τύποι που συνδέονται με τα ΙΦΝΕ: - Φλεγμονώδεις πολύποδες, οι οποίοι σχηματίζονται καθώς ο βλεννογόνος επουλώνεται μετά από επαναλαμβανόμενα έλκη.¹ - Αδενωματώδεις πολύποδες, οι οποίοι μπορεί να γίνουν προκαρκινικοί ή κακοήθεις στην πάροδο του χρόνου, οδηγώντας ενδεχομένως σε ορθοκολικό καρκίνο.⁵³ Οι περισσότεροι πολύποδες δεν προκαλούν συμπτώματα. Επομένως, ο τακτικός προληπτικός έλεγχος (μέσω ενδοσκοπήσεων επαγρύπνησης) είναι σημαντικός για την παρακολούθηση και την αφαίρεσή τους, εάν χρειάζεται. ⁵³	- Βλεννογονική αύξηση - Βλεννογονικός όζος - Αδένωμα - Μικρό εξόγκωμα
Ορθό	Το ορθό χρησιμεύει ως χώρος αποθήκευσης για τα κόπρανα πριν από την κένωση. ¹⁸ Αποτελεί χαρακτηριστική περιοχή στην οποία αναπτύσσονται ΙΦΝΕ, ιδίως EK , η οποία περιλαμβάνει πάντοτε το ορθό. ¹³ Μπορεί επίσης να αναπτυχθεί CD . ¹³	Ορθικό τμήμα
Σιγμοειδοσκόπηση	Η σιγμοειδοσκόπηση είναι μια ενδοσκόπηση που χρησιμοποιείται για να εξεταστεί το ορθό και το κατώτερο τμήμα από το κόλον , το οποίο ονομάζεται σιγμοειδές κόλον. ¹³ Χρησιμοποιείται για τη διάγνωση και την παρακολούθηση της EK και της CD . ²⁸	- Εύκαμπτη σιγμοειδοσκόπηση - Ενδοσκόπηση στο σιγμοειδές κόλον - Ενδοσκόπηση σιγμοειδούς - Πρωκτο-σιγμοειδοσκόπηση
Στένωση	Η στένωση είναι ένα παθολογικό στένεμα ενός τμήματος του εντέρου . ¹³ Προκαλείται όταν η χρόνια φλεγμονή οδηγεί σε ουλώδη ιστό, ο οποίος καθιστά το τοίχωμα του εντέρου δύσκαμπτο και σφιχτό. ¹³ Οι στενώσεις μπορούν να φράξουν εν μέρει ή πλήρως την κίνηση της τροφής και των αποβλήτων δια μέσου του πεπτικού συστήματος , προκαλώντας συμπτώματα όπως πόνο στο στομάχι ή αδυναμία κένωσης των κοπράνων. ^{20,36}	- Στένωμα - Στένωση του εντέρου - Στένωμα του εντέρου - Εντερική απόφραξη - Απόφραξη του εντέρου
Διατοιχωματική ύφεση	Η διατοιχωματική ύφεση σημαίνει ότι το εντερικό τοίχωμα έχει επουλωθεί σε όλο το πάχος του, και όχι μόνο στην εσωτερική στοιβάδα (βλεννογόνο), και δεν εμφανίζει φλεγμονή . ⁵ Είναι ιδιαίτερα σημαντική στη CD , όπου η φλεγμονή μπορεί να πλήξει ολόκληρο το τοίχωμα του εντέρου. ^{13,26}	- Διατοιχωματική επούλωση - Επούλωση του εντερικού τοιχώματος
Έλκη	Τα έλκη είναι ανοιχτές πληγές που σχηματίζονται στην εσωτερική στοιβάδα (βλεννογόνο) του πεπτικού συστήματος λόγω χρόνιας φλεγμονής. ^{13,27} Προκαλούνται όταν η φλεγμονή διασπά την επιφανειακή στοιβάδα, αφήνοντας εκτεθειμένες τις εσώτερες περιοχές, που μπορεί να αιμορραγήσουν και να προκαλέσουν πόνο. ²⁷ Τα έλκη είναι συχνή ένδειξη ενεργού νόσου στην EK και στη CD , αλλά η θέση τους και το βάθος τους μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των δύο παθήσεων. ^{35,54}	- Πληγές - Εξελκώσεις - Διαβρώσεις - Ρήξεις του βλεννογόνου

Ο οδηγός «Ας μιλήσουμε για την ενδοσκόπηση» δημιουργήθηκε σε συνεργασία με μια ομάδα επαγγελματιών υγείας, η οποία περιελάμβανε γαστρεντερολόγους και νοσηλεύτες ειδικούς στα ΙΦΝΕ, οι οποίοι μοιράστηκαν την εμπειρία τους κατά τη διαδικασία ανάπτυξης αυτού του οδηγού. Οι γνώσεις τους και ο έλεγχος του περιεχομένου έπαιξαν ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση του περιεχομένου, διασφαλίζοντας ότι η διατύπωση, η δομή και οι εξηγήσεις αντικατοπτρίζουν τη συνήθη κλινική πρακτική και ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των ατόμων με ΙΦΝΕ. Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει τους εξής: Dr Badr Al Bawardy (γαστρεντερολόγος, Σαουδική Αραβία), Καθ. Alessandro Armuzzi (γαστρεντερολόγος, Ιταλία), Pearl Avery (νοσηλεύτρια ΙΦΝΕ, Ηνωμένο Βασίλειο), Καθ. Raf Bisschops (γαστρεντερολόγος, Βέλγιο), Dr Marietta Iacucci (γαστρεντερολόγος, Ηνωμένο Βασίλειο), Susanna Jäghult (νοσηλεύτρια ΙΦΝΕ, Σουηδία), Simona Radice (νοσηλεύτρια ΙΦΝΕ, Ιταλία), Καθ. Alessandro Repici (γαστρεντερολόγος, Ιταλία), Catherine Walsh (νοσηλεύτρια ΙΦΝΕ, Ιρλανδία).

References

1. Bharadwaj S., Narula N., Tandon P. *et al.* Role of endoscopy in inflammatory bowel disease. Diagnosing, managing and treating claim: Role of endoscopy in inflammatory bowel disease. *Gastroenterol Rep (Oxf)*. 2018;6(2):75-82. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5952948/>. Accessed April 2026.
2. NHS. Endoscopy. NHS; 2022. Available from: <https://www.nhs.uk/tests-and-treatments/endoscopy/>. Accessed April 2026.
3. Christensen B, Rubin DT. Understanding endoscopic disease activity in inflammatory bowel disease: how to incorporate it into practice. *Curr Gastroenterol Rep*. 2016;18(1):5. doi:10.1007/s11894-015-0477-6. Available from: <https://europepmc.org/article/med/26759147>. Accessed April 2026.
4. Núñez FP, Krugliak Cleveland N, Quera R, *et al.* Evolving role of endoscopy in inflammatory bowel disease: Going beyond diagnosis. *World J Gastroenterol* 2021;27(20):2521-2530. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8160621/>. Accessed April 2026.
5. Le Berre C, Ricciuto A, Peyrin-Biroulet L, *et al.* Evolving Short- and Long-Term Goals of Management of Inflammatory Bowel Diseases: Getting It Right, Making It Last. *Gastroenterology*, 2022; 162(5):1424-1438. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34995529/>. Accessed April 2026.
6. J&J Data on file (RF-493870). Endoscopy Patient Lexicon. Consolidated insights report Immunology. Accessed April 2026.
7. Mayo Clinic Staff. Colonoscopy. Mayo Clinic. Available from: <https://www.mayoclinic.org/tests-procedures/colonoscopy/doctors-departments/pdc-20393570>. Accessed April 2026.
8. Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust. Gastroscopy. Health information — Gastroscopy overview. Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust; January 2025. Available from: <https://www.guysandstthomas.nhs.uk/health-information/gastroscopy>. Accessed April 2026.
9. United Lincolnshire Hospitals NHS Trust. Endoscopy Frequently Asked Questions (FAQs). United Lincolnshire Hospitals NHS Trust. Available from: <https://www.ulh.nhs.uk/services/endoscopy/endoscopy-faqs/>. Accessed April 2026.
10. Moran CP, Neary B, Doherty GA. Endoscopic evaluation in diagnosis and management of inflammatory bowel disease. *World J Gastrointest Endosc*. 2016 Dec 16;8(20):723-732. doi:10.4253/wjge.v8.i20.723. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5159670/>. Accessed April 2026.
11. Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust. Flexible sigmoidoscopy. Health information — Flexible sigmoidoscopy overview. Guy's and St Thomas' NHS Foundation Trust. Available from: <https://www.guysandstthomas.nhs.uk/health-information/flexible-sigmoidoscopy>. Accessed April 2026.
12. Harkins JM, Sajjad H. Anatomy, Abdomen and Pelvis, Sigmoid Colon. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2026 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK549824/>. Accessed April 2026.
13. Crohn's & Colitis UK. Medical words. Crohn's & Colitis UK; 2025. Available from: <https://www.crohnsandcolitis.org.uk/info-support/information-about-crohns-and-colitis/all-information-about-crohns-and-colitis/understanding-crohns-and-colitis/medical-words>. Accessed April 2026.
14. Cleveland Clinic. Digestive system: what it is, organs, and function. Cleveland Clinic; 2024. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/body/7041-digestive-system>. Accessed April 2026.
15. Cleveland Clinic. Esophagus. Cleveland Clinic; 2021. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/body/21728-esophagus>. Accessed April 2026.
16. Cleveland Clinic. Stomach: function, anatomy & definition. Cleveland Clinic; 2021. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/body/21758-stomach>. Accessed April 2026.
17. Azzouz LL, Sharma S. Physiology, Large Intestine. [Updated 2023 Jul 31]. In: *StatPearls* [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2026 Jan. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK507857/>. Accessed April 2026.
18. Cleveland Clinic. Rectum: function, anatomy and location. Cleveland Clinic; 2023. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/body/24785-rectum-function>. Accessed April 2026.
19. Cleveland Clinic. Anus: function, anatomy and conditions. Cleveland Clinic; 2023. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/body/24784-anus-function>. Accessed April 2026.
20. Hong SM, Baek DH. Diagnostic procedures for inflammatory bowel disease: laboratory, endoscopy, pathology, imaging, and beyond. *Diagnostics*. 2024 Jun 28;14(13):1384. doi: 10.3390/diagnostics14131384. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11241288/>. Accessed April 2026.
21. NHS. Biopsy. NHS; 2024. Available from: <https://www.nhs.uk/tests-and-treatments/biopsy/>. Accessed April 2026.
22. Angyal D, Balogh F, Bessissow T, *et al.* The role of histology alongside clinical and endoscopic evaluation in the management of inflammatory bowel disease: a narrative review. *J Clin Med*. 2025 Apr 5;14(7):2485. doi:10.3390/jcm14072485. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11989425/>. Accessed April 2026.
23. Peyrin Biroulet L, Bressenot A, Kampman W. Histologic remission: the ultimate therapeutic goal in ulcerative colitis? *Clin Gastroenterol Hepatol*. 2014 Jun;12(6):929-934. e2. doi:10.1016/j.cgh.2013.07.022. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1542356513010860>. Accessed April 2026.
24. Kim KO. Endoscopic activity in inflammatory bowel disease: clinical significance and application in practice. *Clin Endosc*. 2022 Jul;55(4):480-488. doi:10.5946/ce.2022.108. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9329646/>. Accessed April 2026.
25. Rodríguez-Lago I, Menchén L, Sánchez-Hernández JG, *et al.* Defining partial response in inflammatory bowel disease: a Delphi consensus and economic evaluation. *Ther Adv Gastroenterol*. 2025 Aug 18:1-18. doi:10.1177/17562848251360907. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC12361732/>. Accessed April 2026.
26. Plevris N, Lees CW. Disease monitoring in inflammatory bowel disease: Evolving Principles and Possibilities. *Gastroenterology*. 2022;162:1456-1472. Available from: [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(22\)00078-6/fulltext](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(22)00078-6/fulltext). Accessed April 2026.
27. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Ulcerative Colitis Basics. CDC; 2024. Available from: <https://www.cdc.gov/inflammatory-boweldisease/about/ulcerative-colitis-uc-basics.html>. Accessed April 2026.
28. Daperno M. Endoscopy in IBD: when and how? *Diagnostics*. 2023;13(22):3423. doi:10.3390/diagnostics13223423. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10670128/>. Accessed April 2026.
29. Peyrin Biroulet L, Panés J, Sandborn WJ, *et al.* Defining disease severity in inflammatory bowel diseases: current and future directions. *Clin Gastroenterol Hepatol*. 2016;14(3):348-354.e17. doi:10.1016/j.cgh.2015.06.001. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1542356515007879>. Accessed April 2026.
30. Rodrigues BL, Mazzaro MC, Nagasako CK, *et al.* Assessment of disease activity in inflammatory bowel diseases: Non-invasive biomarkers and endoscopic scores. *World J Gastrointest Endosc*. 2020 Dec 16;12(12):504-520. doi: 10.4253/wjge.v12.i12.504. PMID: 33362904; PMCID: PMC7739141. Accessed April 2026.
31. James SD, Wise PE, Zuluaga Toro T, *et al.* Identification of pathologic features associated with "ulcerative colitis like" Crohn's disease. *World J Gastroenterol*. 2014 Sep

- 28;20(36):13139–13145. doi: 10.3748/wjg.v20.i36.13139. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4177493/>. Accessed April 2026.
32. Cleveland Clinic. Mucosa: function, anatomy & definition. Cleveland Clinic; 2022. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/body/23930-mucosa>. Accessed April 2026.
33. Sidhu R, Turnbull D, Haboubi H, *et al*. British Society of Gastroenterology. British Society of Gastroenterology guidelines on sedation in gastrointestinal endoscopy. *Gut*. 2024;73: 219–245 doi: 10.1136/gutjnl-2023-330396. Available from: <https://gut.bmj.com/content/73/2/1>. Accessed April 2026.
34. University Hospitals Sussex NHS Foundation Trust. Enhanced sedation for gastrointestinal endoscopy. NHS; 2023. Available from: <https://www.uhsussex.nhs.uk/resources/enhanced-sedation-for-gi-endoscopy-2/>. Accessed April 2026.
35. Lee JM, Lee KM. Endoscopic Diagnosis and Differentiation of Inflammatory Bowel Disease. *Clin Endosc*. 49(4), 370–375. Available from: <https://doi.org/10.5946/ce.2016.090>. Accessed April 2026.
36. Mayo Clinic Staff. Inflammatory bowel disease (IBD): symptoms and causes. Mayo Clinic; 2024. Available from: <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/inflammatory-bowel-disease/symptoms-causes/syc-20353315>. Accessed April 2026.
37. Vitello A, Maida M, Shahini E, *et al*. Current approaches for monitoring of patients with inflammatory bowel diseases: a narrative review. *J Clin Med*. 2024 Feb 9;13(4):1008. doi: 10.3390/jcm13041008. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10888591/>. Accessed April 2026.
38. Chen P, Zhou G, Lin J, *et al*. Serum biomarkers for inflammatory bowel disease. *Front Med*. 2020 Apr 22;7:123. doi:10.3389/fmed.2020.00123. Available from: <https://www.frontiersin.org/journals/medicine/articles/10.3389/fmed.2020.00123/full>. Accessed April 2026.
39. Baert F, Moortgat L, Van Assche G, *et al*. Mucosal Healing Predicts Sustained Clinical Remission in Patients With Early-Stage Crohn's Disease. *Gastroenterology*. 2010;138(2), 463–468. Available from: [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(09\)01751-X/fulltext](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(09)01751-X/fulltext). Accessed April 2026.
40. Schoenfeld R, Nguyen GC, Bernstein CN. Integrated Care Models: Optimizing Adult Ambulatory Care in Inflammatory Bowel Disease. *J Can Assoc Gastroenterol*. 2018;3(1):44–53. Accessed April 2026.
41. NHS. Crohn's disease. NHS; 2025. Available from: <https://www.nhs.uk/conditions/crohns-disease/>. Accessed April 2026.
42. WebMD. Crohn's disease remission. WebMD; 2026. Available from: <https://www.webmd.com/ibd-crohns-disease/crohns-disease/features/crohns-remission>. Accessed April 2026.
43. Kim YS, Jung SA, Lee KM, *et al*. Korean Association for the Study of Intestinal Diseases (KASID). Impact of inflammatory bowel disease on daily life: an online survey by the Korean Association for the Study of Intestinal Diseases. *Intest Res*. 2017;15(3):338–344. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28670230/>. Accessed April 2026.
44. World Health Organization. Colorectal cancer. WHO; 2026. Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/colorectal-cancer>. Accessed April 2026.
45. Turner D, Ricciuto A, Lewis A, *et al*. STRIDE II: an update on the Selecting Therapeutic Targets in Inflammatory Bowel Disease (STRIDE) initiative of the International Organization for the Study of IBD (IOIBD): determining therapeutic goals for treat to target strategies in IBD. *Gastroenterology*. 2021;160(5):1570–1583. doi: 10.1053/j.gastro.2020.10.031. Available from: [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(20\)35572-4/fulltext](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(20)35572-4/fulltext). Accessed April 2026.
46. Cleveland Clinic. Crohn's disease: symptoms and causes. Cleveland Clinic; 2023. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/9357-crohns-disease#symptoms-and-causes>. Accessed April 2026.
47. Cleveland Clinic. Colitis. Cleveland Clinic; 2023. Available from: <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/23384-colitis>. Accessed April 2026.
48. Gabbadini R, D'Amico F, De Marco A, *et al*. Colorectal cancer surveillance in patients with inflammatory bowel diseases: chromoendoscopy or non chromoendoscopy, that is the question. *J Clin Med*. 2022 Jan 20;11(3):509. doi: 10.3390/jcm11030509. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8836765/>. Accessed April 2026.
49. Buchner A, Farraye F, Iacucci M. AGA Clinical Practice Update on endoscopic scoring systems in inflammatory bowel disease: commentary. *Clin Gastroenterol Hepatol*. 2024;22:2188–2196. Available from: [https://www.cghjournal.org/article/S1542-3565\(24\)00718-3/fulltext](https://www.cghjournal.org/article/S1542-3565(24)00718-3/fulltext). Accessed April 2026.
50. NIHR Applied Research Collaboration West. Inflammatory markers explained. ARC West; 2022. Available from: <https://arcwestarchive.org.uk/news/inflammatory-markers-explained/>. Accessed April 2026.
51. Walsh A, Palmer R, Travis S. Mucosal Healing As a Target of Therapy for Colonic Inflammatory Bowel Disease and Methods to Score Disease Activity. *Gastrointest Endosc Clin N Am*. 2014 Jul;24(3):367–378. doi: 10.1016/j.giec.2014.03.005. Available from: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1052515714000191>. Accessed April 2026.
52. Pimentel AM, Rocha R, Santana GO. Crohn's disease of esophagus, stomach and duodenum. *World J Gastrointest Pharmacol Ther*. 2019 Mar 7;10(2):35–49. doi:10.4292/wjgpt.v10.i2.35. Available from: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6422852/>. Accessed April 2026.
53. Mayo Clinic Staff. Colon polyps: symptoms and causes. Mayo Clinic; 2025. Available from: <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/colon-polyps/symptoms-causes/syc-20352875>. Accessed April 2026.
54. OSHI Health. Crohn's disease and ulcers. OSHI Health; 2019. Available from: <https://oshihealth.com/crohns-disease-and-ulcers/>. Accessed April 2026.